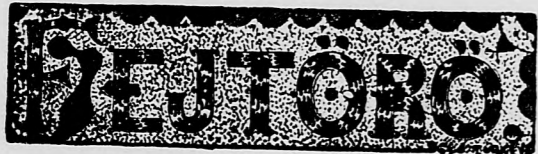

tartalmával. Szerző — ki a tavalyi matematikai tanulmányverseny első győztese volt — munkáját a legjobb külföldi szakmunkák alapján igen rendszeresen és értelmesen állította össze. Az első sorozatban szól a számvetésünkben előforduló — általánosan kevésbé figyelembe vett — nagy számokról, néhány érdekes számelméleti eredményről, a számok kitalálásának művészetéről, a bűvös négyzetekről, matematikai hamisságokról, végül síkidomok szétszedéséről és összeállításáról. A könyvecskehez dr. *Beko Manó* egyetemi tanár írt előszót, melyben a könyv szükséges voltát és hasznosságát részletezi. Középszkolai tanulóink mindenestre nagy élvezettel és érdeklődéssel fogadhatják az ifjú szerző munkáját, melyet ez úton lapunk olvasóinak a legmelegebben ajánlhatunk.

Nyelvészeti Füzetek. Simonyi Zsigmond, a Magyar Nyelvőr szerkesztője, a Nyelvőr mellett egy új gyűjteményt ad ki időhöz nem kötött füzetekben: nyelvtörténeti és nyelvjárási tanulmányokat, nyelvtani s nyelvhelyességi értekezéseket, továbbá nyelvészeti kézikönyveket és forrásműveket. Most jelent meg az első négy füzet a következő tartalommal: A magyar szórend, Simonyi Zsigmondtól. Márton József mint szótáríró, Sima Odóntól. A mondatrészek viszonya Brassai mondatelméletében, Kocsis Lénárdtól. Tréfás népmesék és adomák, nyelvjárási olvasókönyv, Simonyi Zsigmondtól. E füzetek minden könyvkereskedésben kaphatók. Egy-egy füzet ára másfél korona. Mai számunkban Simonyi Zsigmond Nyelvjárási olvasókönyvéből mutatványt is hozunk.

Letige: Fejtőrő az elme sportja.

Földrajzi kérdés:

Mi a neve azon folyónak, mely Pondicherynél (Elő-India) ömlik a Bengali öbölbe? Mi a neve ennek a tengerpartnak?

(*Ferenczy László.*)

Történelmi kérdés:

Hogy hívták azt a podoliai herceget, a ki a litvánok által elűzve, 1360 körül Nagy Lajos hívására állítólag 40,000 ruthénnal Magyarországra jött s itt népét Bereg, Ung és Máramaros vármegyékben telepítte le? Ő maga Munkácsot és környékét kapta királyi adományba s munkácsi hercegnek nevezte magát.

(*Csiszár József.*)

Algebrai kérdés:

Melyik az a szám, mely felének ötszöröse 15-tel nagyobbítva 90-et ad?

(*György Lajos.*)

Képrejtvény.

Megfejtési határidő 1903 január 18.

13. számban közölt fejtőrő kérdések megfejtése:

Számrejtvény: 40. — *Természetrizsi kérdés:* A nagy tők (Rampastus toco). — *Vegyteni kérdés:* Az almasav. — *Képrejtvény:* Dél-Amerika.

Helyesen fejtették meg: Szirmai József, Keresztély Ernő, Mauthner Imre, Szemző István, Székács György, Wettin Jenő, Lőrincz Ferencz és Dezső, Dobránszky Ede, Radó István, Lipták Lajos, Görbe Sámuel, Jáhn Géza, *Reinelt János*, Szumper József, Sztankovits Imre, Füzesséry Bálint, Holesch Gyula, H. Nagy Jenő, Várdai István, Schoch József, Mayercsák Gyula, Ordódy László, Popper József, Stern Ernő.

A kitűzött könyvjutalmat (Jósika Miklós: II. Rákóczi Ferencz. Átdolgozta Gaal Mózes; díszk.) *Reinelt János* főgimn. IV. o. t., győri előfizetőnk nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

«**En és a szellemidézés.**» A két évvel ezelőtt kapott szerkesztői üzenet, fájdalom, meg kell ismételnünk. Van egy-két ügyesebb gondolata, de az egész még nem eléggé kiforrott. A mi mértékünket nem üti meg. — **K. J.** Intézkedtünk, hogy megkapja. — **O. J.** Még nem olvashattuk el. Jövő számunkban megmondjuk róla a véleményünket. — **Versek.** Nem közölhetők. — **H. J.** (Budapest). 1. Nem gondolnók, hogy elfogadják. 2. Minél több szóra van szüksége, csak azután vegye elő a nyelvtant. 3. El és állandóan Budapesten lakik. — **Érdeklődő.** A küzdelmekben fog megnevesedni. Többet nem árulhatunk el belőle. — **J. L.** (Turóc-Szt. Márton). Nem közölhető. — **K. M.** (Pécs). Elfogadjuk. — **P. J.** (Pozsony). Ne türelmetlenkedjék; ha a szerenese nem tekintet ön felé, arról mi nem tehetünk. De hisz ön egyszer már ügyis nyert könyvjutalmat. — **M. F.** (Kolozsvar). 1. Levelét átadtuk a kiadóhivatalnak; ha azok a számok megvannak, úgy azonnal el fogják küldeni. 2. A bekötési tábla ára 1 kor. 80 fillér. — **R. J.** (Győr). Nemsokára megjelenik könyvalakban is. — **Sz. J.** (Szarvas). A rejtvényeket, melyeket közlésre szán, írja külön darab papírosra. A most beküldött nem közölhető. — **F. B.** (Temesvár). Képrejtvényekkel el vagyunk látva. — **P. Ö. T.** (Kiskunfélegyháza). 1. Méltóságos. 2. Budapest, Erzsébet-körút 32. — **M. F.** (Kolozsvar). Nincs meg. — **H. L.** (Máramarossziget). Ha a kör titkárja nem küldi be, úgy önt bízunk meg. — **H. N. J.** (Debreczen). Olvassa el az *S. J.*-nek szóló üzenetet. — **Uj. P. J.** (Budapest). Verse nem közölhető; rímei igen gyöngék és a mondanivalója is igen kevés. — **S. J.** (Szentes). A legújabbban megjelent magyar-német és német-magyar szótárak közül a Simonyi-Balassa-félet ajánljuk. Egy-egy kötet ára fűzve 6 kor., félbörkötésben 8 kor. Megjelent a Franklin-Társulatnál, Budapesten. — **R. O.** (Budapest). Az első kettőt közöljük; a harmadik igen ismeretes. — **V. D.** (Ungvár). A rejtvényeket, melyeket közlés céljából beküld, mind külön darab papírosra kell írni. A megfejtést a rejtvény alá kell írni. — **Sattler Jenő és Margit** (Budapest). A «Gyermekbarát» részére küldött 8 kor. 50 fillért megkaptuk; rendeltetési helyére juttatjuk. — **G. S.** (Makó). Megrendelheti a Franklini s. — **F. E.** (Szendről). 1. Nem kapnak. 2. Levelét átadtuk a könyvkiadóhivatalnak.

! Megjelent !!

Lombfűrészeti és faragászati különlegességekből összeállított nagyabau album és árjegyzékünk, mely tartalmazza az összes idevágó kellékek és díszvasalások képes gyűjteményét. Mivel a fentemlített cikkek és kellékek ez ideig jórészt Bécsből szereztek be, indítatva éreztük magunkat egy minden tekintetben modern és teljes körű album összeállítására, miáltal lehetővé tesszük minden oly cikk előnyös, olcsó és gyors beszerzését, mely eddig csak külföldről jóval nehezebben és nagyobb költséggel történhetett. Tisztelettel
Kiss Ernő és Társa, Budapest. VII., Erzsébet-körút 17.
Arjegyzék kiadásra bérmentve.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre... 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre... 9 kor. 60 fill.	és könyvnyomda.	Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.		

A KEGYELEMKENYÉR. 16

Regény az ifjúság számára. Irta Gaal Mózes.

Mikor az utolsó forintok is, melyeket a szép diszkötésű könyveikért kapott a vörös sapkás úr jóindulatú közvetítésével, mikor mondom, azok a forintok is fogyni kezdtek: beállott az ősz hideg szeleivel, gyakori esővel és szomorú ködével. Szalánczy Ádám számon vette, hogy mije van s arra a tapasztalatra jutott, hogy a rajta levő ruhán kívül nincs egyebe. A felöltőjét éppen akkor fogyasztgatta. Az ember tudvalevőleg még a felöltőjét is meg tudja enni, ha pénze nincs és jó étvágya van.

Ekkor bátorodott neki annyira, hogy munkát ment keresni.

Kellett mennie, ha azt nem akarta, hogy éhen pusztuljon.

Egy újsághoz ment s vitt néhány verset. Kiválogatta a legjavát annak, a mit írt. A szerkesztőségi szolga gyanúsán nézett reá, azt mondta, hogy várjon. A nagyságos úr csak tizenkettőkor néz be. Sok a dolga, nem ér reá hosszas kihallgatásokra.

Ádám leült az előszobában s várt.

A szerkesztő fél egykor nézett be. A verseket átvette s mosolyogva, roppant hidegen mosolyogva mondá:

— Verset írni, barátocskám, könnyű, jó verset írni nagyon nehéz! Jöjjön el egy hét múlva!

— Akkor már késő lesz talán — felelé keserű hangon Ádám.

A szerkesztő reá nézett Ádámra.

— Eredeti neve a Szalánczy?

— Az.

— Hm! Tudja mit, barátom, jöjjön el holnap.

Szalánczy Ádám elment másnap s a szerkesztő visszaadta neki a verseket.

— A versek gyengék, de az írása jó. Menjen ezzel a névjegygyel a kiadóhivatalba.

Ádám szeretett volna a föld alá süllyedni szégyenletében, de eszébe jutott, hogy holnap vacsorára már nem lesz mit ennie, lement tehát az első emeletről a kiadóhivatalba.

Ott egy pápaszemes úr leültette egy hosszú papirossal beborított asztalhoz és — kezdett czimszalagot írni. Ezer darabért fizettek két forintot. Csupa név, csupa posta, csupa méltóságos... nagyságos... tekintetes ez meg ez, itt meg itt...

Hja, a kenyér parancsol nekem is, neked is, mindenkinek, a ki szegény ember s nem akar éhen halni!

XV.

Az első két forint.

Ezer czimszalag! Milyen nagy ez a szám annak, a ki először ir életében czimszalagot, a ki először másol, mint valami lelketlen gép, ki nek a fejében, míg másol, egészen más gondolatok rajzanak!

No de csak a kezdet nehéz, mindenben csak a kezdet: a jóban is, a rosszban is.

Szalánczy Ádámnak a kiadóhivatal főnöke kifizetett két forintot.

Ez volt az első pénz, melyet életében a maga keze munkájával szerzett. Ezért reszketett a keze, mikor a pénzt megfogta. Bármily kevés volt is, nagy kincsnek tekintette. Hazamenet betért egy hentesüzletbe, néhány krajczárért sonkát vett, a péknél pedig két zsemlyét.

Ez volt a vacsorája. Nem hívta be a háziasz szonyt, hogy megteríttesse az asztalt; az ilyen

vacsorához nem illik a terítés. Eszébe jutott, hogy az intézetben is kaptak vacsorára szalonnát és kenyeret. Egy kosárban hozták fel a kenyeret, egy tálban a szalonna darabkákat (nagyon kicsiny darabkák voltak), a fiúk sorjában, nagyság szerint válogattak. A legkisebbeknek jutott a legkisebb darab a kenyérből és szalonnából is, hanem terítésre nem volt szükség.

A mint bicskájával szelt a zsemlyéből s vágott a sonkából, roppant élénken emlékezett vissza az árva fiúk mohó étvágyára. Ő akkor nem ette a szalonnát, mert nagyon zsíros volt, kolbászt hozatott a boltból. A kolbászt azon a pénzen vette, a melyet Félix bácsi küldött . . .

A mint tovább evett, eszébe jutott a nagy ódon kastély, a kastélynak az ebédlője, az ebédlő asztal mellett ült Mili tante. A keztyűs szolgálta hozta a tálát. Mikor ő vett a tálból, Mili tante lopva reá nézett. Az étel jó volt s neki még sem esett jól. Egy szó, melyet hallott az asztalfőről, megkeserítette a falatját.

És ime, ez a sonka most igen jól ízlik. Talán kétszer akkorát is megennék, ha volna.

Végig feküdt a diványon, behúnyta a szemét s elgondolkozott a múlton. Sorra feltámadtak emlékei. A nemes udvarház, mely mögött az óriási gyümölcsös volt; a hosszú kukorica-kas, melynek az oldaláról letöredeztek a léczek. A falusi gyermekek ide bűjtak el, mikor ő az ostorával kergette.

Vajjon ki lakik most abban a házban, hol ő született? Megvannak-e még a jegenyék, az erdőben a nagy szálfák; sárga-e most is a pataknak a vize? A hátsó ló, a kis *Puci* bizonyára megdöglött, pedig be szép, be okos kis ló volt, hogy megbámúlták a falusi gyermekek . . .

Az apja pedig erőszakkal nyitotta meg a kripta ajtaját. Be sokáig nem tudta ezt! Azt mondták, hogy meghalt. Félix bácsi mesélte később, hogy megölte magát, mert nem tudott szegény ember lenni. Úrnak született, úrnak nevelték, úr volt mindvégig.

Szalánczy Ádámnak belenyilallott szívébe ez a gondolat. Soha oly igazán nem tudta apját sajnálni, mint ebben a pillanatban. Ezer apró jelet éledt fel a lelkében s ezek mind arról tanúsítottak, hogy az ő apja végtelenül szerette őt. Most már azt is meg tudta magyarázni, hogy miért dobta el magától apja az életet s miért küldötte a nagynénihez.

— Ó, bár ne küldött volna oda, szegény jó apám! — tűnődött magában. — Bár jutottam

volna mindjárt az intézetbe és . . . és maradtam volna ott!

A gazdagságra, melyben része volt csak nemrégiben is, úgy gondolt vissza, mint valami szokatlan nagy fényességre, melytől a szeme még most is káprázik. Nem mer a jövőnek nagy sötétségébe nézni. Ó, ha azt a nagy fényességet nem ismerte volna meg, talán most jobb volna!

Így kergették agyában egymást a gondolatok. A fájdalmas és örömdetes emlékek szeszélyesen összekeveredtek s ezekből szövődött sajátos álma.

. . . Az öreg Balogh bácsinál volt vakáció. Künn ültek a lugasban, melynek a bejáratát futórozsák koszorúzták. Az öreg pipázott s igen nagy jóakarattal nézett reá. Az arcza csodálatos módon hasonlított a kiadóhivatal főnökének az arczához, kitől aznap a két forintot kapta.

Az öreg Balogh elővette a kötött erszényét s két ezüst forintost tett le az asztalra.

— No, fiam, lemásoltad az írást, itt a pénz. Dolgoztál, megfizetek érte. Légy büszke reá, ezt én mondom neked, ki soha az életben senkitől ingyen nem kaptam semmit, csak akkor, mikor gyermek voltam. A gyermek mindig mások irgalmasságából él, a férfiú ne éljen abból. Eredj el ezzel a két ezüst forinttal és sokasítsd meg szorgalmas két kezed, munkás elméd segítségével. A nagy uradalmak elfognak. Félix báró kezében a pénz helytoll, a szél belémarkol, szétszórja. Szerzett vagyont elkölteni gyermekjáték, vagyont szerezni férfi-munka. Ne félj az étlettől; a nyomorúság csak azt gyűri le, a ki nem bizik a maga erejében; ne lakjál olyan jól soha, hogy még egy falatnak ne jusson hely. A ki mindennap torkig issza, eszi magát, annak keveset terem a világ minden szántóföldje. Kevés a pénz, melyet szerzettél, azt ne nézd — dolgozz tovább s majd meglátod, hogy gyarapodni fog a kevés. — egy krajczárral pedig költs mindig kevesebbet, mint a mennyi pénzed van . . . Eredj, Szalánczy Ádám, fogadd meg, a mit mondtam, mert én azt akarom, hogy belőled ember legyen!

És e pillanatban a lugas eltűnt, az öreg Balogh hirtelen átváltozott Félix báróvá — a ravatalon. Egy öreg sírásó mormogott valami imádságot, sem pap, sem gyászoló közönség nem volt ott . . . senki . . . senki, csak az öreg sírásó és a szilvapálinkát főző ember, a ki egykor reá mindig panaszkodott az apjánál. Hogy került ez az ember ide? Ki bizta őt meg azzal, hogy a Félix báró büszke családi ezimerét megfordítsa s így szóljon:

— A szilvafák ezentúl nekem termik a szilvát! Az erdők fáit ezentúl én vágatom ki. Én térdig sárban járok, dolgozom s ha egy nap öt forintot szerzek, az nekem elég. Ma van két lovam, egy esztendő múlva lesz négy, aztán megveszem az uraság hintáját, aztán a házát, aztán mindent . . .

A vén sírásó kapájának a nyelére támaszkodva hallgatta ezt a furcsa sírbeszédet és tovább borogatta ki a sárga agyagos földet. Az arcza olyan volt, mint a vén Baloghé, szakasztott olyan.

— Egyedül.
— Nekem úgy tetszett, mintha beszélgetést hallottam volna.

— Meglehet, akkor álomban beszéltem.
— Álmában? Méltóztatott aludni?
— És igen élénken álmodtam.
— No lássa, én is így szoktam. Már sok álmom beteljesedett!

A derék asszonyság életének minden fontosabb mozzanatát megálmodta. Mielőtt tönkrementek, ő megálmodta, mielőtt férje a kis állást kapta

HÓPARKANY A KIS-GLOCKNEREN.

Ádám leborult a koporsóra és zokogott. Valaki fölője hajolt s így szólott hozzá:

— Ne sírj, Ádám, tudod, hogy nem haragszom reád! Te megcsapkodtad a lábamat az ostoroddal, de azért én nem haragszom. Jere, megvetem az agyadat s együtt fogunk tanulni, mert nekünk itt az intézetben sokat kell tanulnunk!

— — — — —
Eddig tartott az álom.

A lámpás az asztalon csak pislákol, kifogyott belőle a petroleum. Ádám megrettenve ugrott fel. Úgy szerette volna, ha még valaki lett volna a szobában. Kiment a konyhába, egy gyertyát kért az asszonytól.

— Hát egyedül volt Szalánczy úr?

volna, ő megálmodta. A nagynénje halálát, az unokahuga házasságát, mind előre megálmodta.

Szalánczy Ádám mind hallgatta, hallgatta s a Balogh bácsi két ezüst forintosát, melylyel őt álomban útnak eresztette, sehogy sem akart a fejéből kimenni. Milyen sajátságosan találkozott a két ezüst forintos meg a kiadóhivatal főnökétől kapott két forint. Álmában is másolt, a valóságban is . . . Aztán a sírbeszéd!

— Min tűnődik, Szalánczy úr? — kérdezte a háziasszony Ádámtól.

— Azon, hogy nekem ez a lakás drága s én ebben tovább nem maradhatok.

— Igazán kár! Olyan derék úri ember —

— Nem úri ember, nem, . . . szegény ember —
vágott közbe nyugodt hangon Ádám.

— Hiszen, ha nem volnánk rászorúlva, higgye
el kérem —

— Elhiszem és igen szépen köszönöm. Majd
keresek valami olcsóbb lakást. Adós maradni a
szoba árával nem akarnék. Ha jobb módba jut-
nék —

— Mindig szívesen látom, Szalánczy úr, . . .
felmondok másnak . . . Tessék elhinni, úgy fáj a
szívem!

És a jó asszony nem hazudott. Ádám igen jó,
igen finom lakó volt.

Mikor újra visszament a szobájába gyertyával,
már tudta, hogy mi a szándéka. Az álom nem
tetszett neki borzalmasnak. Böles álom volt.
Isten keze intézte, hogy ezt az álmot lássa.

— Neki megyek az életnek és megbirkózom
vele. Akarok boldogulni! Akarok dolgozni!

(Folytatása következik.)

BERCSÉNYI LACZKÓ.*

Kassai klostornak rácsos az ablaka,
Ott senyved, ott szenved az öreg sas fia.
Gubbasztva, szomorún lesi napsugarát,
S lelkében meghallja hős apja szózatát:
«Bercsényi Laczika, áldott kis madaram,
Szárnyadat lenyesték, körmöd is alig van,
Tizenöt tavaszon csókolta a napsugár,
Tegnap még fészkembem, ma pedig rab madár.
Kullogó ordások járnak e szép hazát,
Rájuk csap vasesőrrrel harezoló hős apád.
De mit ér, de mit ér dicsőség, győzelem,
Ha az én sas fiam nincs velem, nincs velem!»
Hallja e szózatot Bercsényi Laczika,
Nincs neki éjjele, nincs neki nappala;
Elsírja, elriji háborgó lelkében:
«Eljövök jó apám, eljövök, ne féljen!»
Kassai templomnak magas a nagy tornya,
Felszalad Laczika, titkon elosonva,

* Gróf Bercsényi Miklós kurucz generális fia, kit az
udvari kamara rendeletére báró Thavonath Lajos kamara-
gróf 1702-ben Ungvárról régi nevelőjétől elvévén, Kassára
vitt s itt a jezsuita atyák gondviselésére bízta. A fiatal
Bercsényi gróf — ki apját rajongásig szerette — a kassai
dóm tornyából látván a száguldozó kurucz lovasokat,
egy napon elszökött, de éppen a magyar előőrsöknél a
vasas németek által elfogatván, Montecuccoli elé vite-
tett, ki őt megdorgálta s azontúl katonákkal őrizteté.

(Thaly: «Gróf Bercsényi-család.»)

Apjának harezosít látja a víz mentén,
Szemeit felejtí a sok szép leventén,
«Hazámnak mentői, hadverő kuruczok,
Halljátok szavamat, kurucz, kurucz vagyok,
Nem csuhás szerzetes, németnek szolgálja,
Testem is, lelkem is hazámat szolgálja,
Magyar vér szívemben, magyar vér testemben,
Az vagyok, az leszek szálltamban, estemben,
Esküszöm, rabképpen tovább nem tartanak,
Szabadság kell nékem, nékem s a magyarnak!»
S elszökik! Várkapun látatlan kioson
Mint egy kis oroszlán szalad a pázsiton;
Hol bokor elfödi, vízmosás megvédi,
Magyarok seregét már-már, hogy elérí. —
De jaj! fegyver szólal, hangosan eldördül,
A gyermek fejről kis süveg elröpül,
Varjúkkal kóvályog a ködös felhőben,
S az ifjú csak szalad épen és erőben.
Lódobaj hangozik, jönnek a vasasok,
Magában az ifjú, az ellen tenger sok.
Mint nyulat agarak kerítik, elérík
Parancsló tábornok elébe kísérik,
«Vakmerő kis diák», — szólal az hidegen,
«Tudod, hogy életed itt van a kezemben?»
Felüti szép fejét az áldott hős gyerek:
«Lőjj agyon, meghalok, de mégse remegek.
Hazámnak nagy fáján mi vagyok? kis virág.
De atyám lelke él, mert az a szabadság!
Rákóczy, Bercsényi nem név, de ősi jog
S a míg e haza él, e kettő élni fog!»

Gróf Zichy Géza.

KÉPEK A MAJMOK ÉLETÉBŐL.

A bandar.

Délkeleti Ázsiának közönséges majma, a mely-
ről mindjárt igen mulatságos dolgokat fogunk el-
mondani.

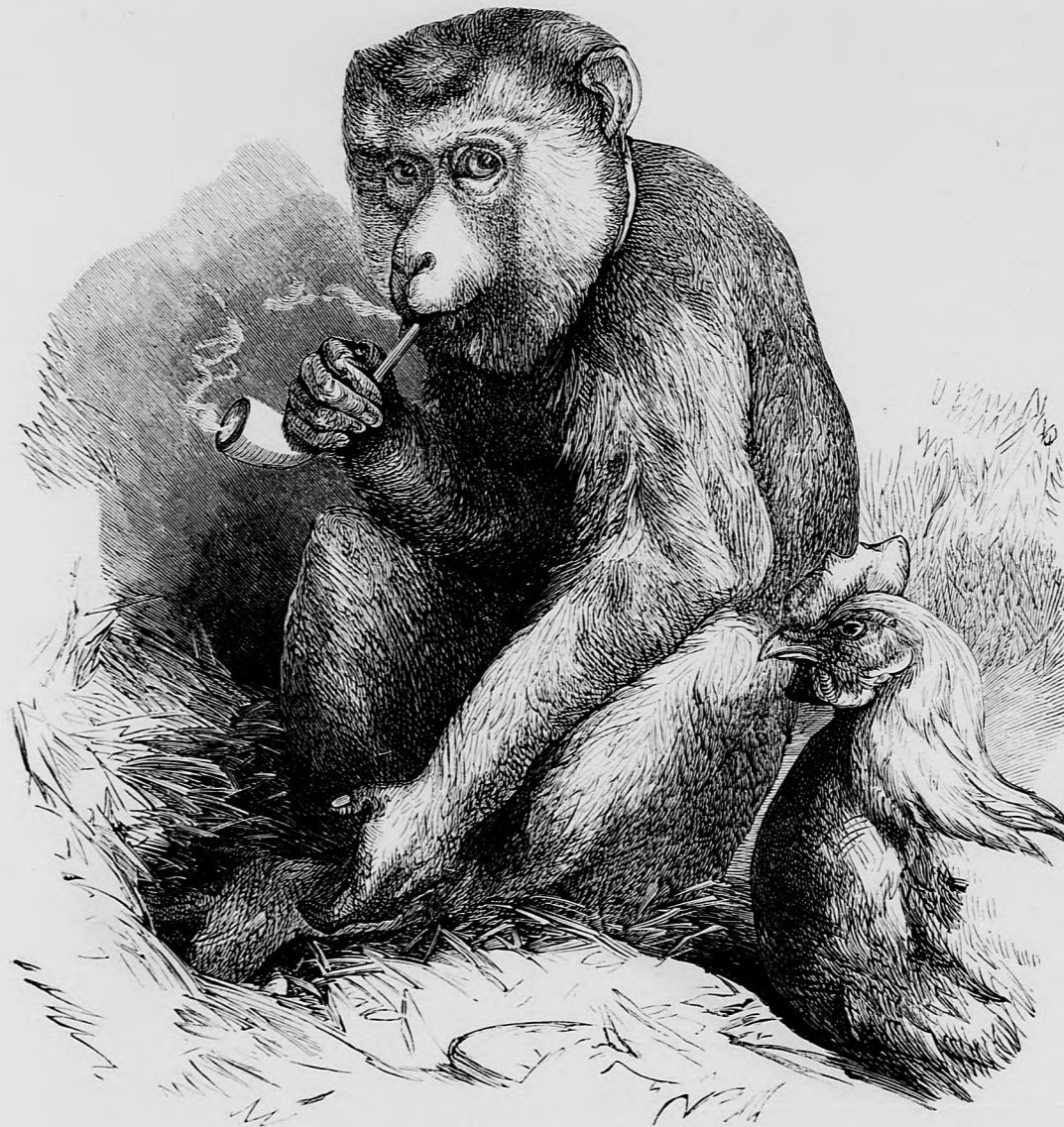
A bandar 55 centiméter hosszúságú majom,
mely selyemfinomságú bundával ékeskedik s
olyan kemény természetű, hogy még a fagygyal
sem sokat törődik s gyakran látták már a hóban
is vígan hanczúrozni. Mert felnyomul a hegyeken
2000 méter magasságig is, a hol télen már hóban
is lehet része. A víztől sem ijed meg s igen jól
úszik még víz alatt is. Különbösen rettenetes cziva-
kodó jószág, mely saját társaival is rendszeren
hadilábon áll s a csapatban ritkán szünetel a ve-
szekedés, marakodás éktelen lármájá.

Máskülönbösen ha fogságba kerül, nagyon tanu-
lékony s ezért a majom-színházakban s más efféle
helyeken nagy becsülete van. A fogságban még

szaporodik is. Egy ilyen fogságban született maj-
mot figyelt meg Cuvier s erről a következő érde-
kes dolgokat írja:

A picziny majom születése után tüstént mind
a négy kezével erősen belekapaszkodott az anyja

majom anyját s ekkor rögtön a legcsudálatosabb
ügyességet fejtette ki s úgy ugrált, mászkált
össze-vissza a ketrecz rácsai közt, mint a leggya-
korlottabb vén majom. Vagy hat hét múlva már
enni is kapott. Ekkor azonban az anyamajom egy

A BANDAR. (MAKARÓ.)

bundájába s az egyik emlőt szájába vette és két
álló hétig ki sem eresztette a szájából, csak addig,
míg a másik emlőt bekapta. S ez egész két hét
alatt jóformán nem is mozdult, csak éppen a
szemeit forgatta és szopott. Anyja a legnagyobb
gondos szeretettel ügyelt rá s óvta minden vesze-
delemtől. Két hét múlva aztán elbocsájtotta a kis

csapásra teljesen megváltozott s az eddigi nagy
szeretet helyébe a legrútább önzés lépett. Mihelyt
az ápoló jött az eleséggel, az anya tüstént odább
lökte gyermekét s nemcsak felfalt mindent, ha-
nem még pofazsebeit is megtömte s kezeit is
tele markolta, hogy semmi se jusson magzatá-
nak, sőt ha ez egy-egy falatot elcsípött, addig

zavarta az anyja, míg csak el nem vette tőle. Hogy különben önzésből tette-e ezt az anyamajom, vagy pedig hogy gyermekét ügyességre, élelmességre szoktassa, — ki tudná megmondani?

A majomtánczoltatók révén már hazánkban régebb idők óta nem ismeretlen egészen a bandár s nyilván erről beszéli el a jó öreg *Fabián József* is a következő mulatságos történetet, előadván, hogy a bandárt meglehet szelidíteni s mindenféle czifra ruhákba fel szokták öltöztetni. *Fabián* uram tehát ezeket mondja: «Egy együgyű paraszt ember egy kosár körtvélyt vitt egykor az ura nevében egy másik úri embernek és a mint bement volna, két nagy majmot talált elő, melyek aranyos ruhába voltak öltözve s kard volt az oldalukon. Ezek neki estek a kosárnak és abból néhány körtvélyt kikapkodtak. A paraszt ember, a ki soha se látott még életében ilyen állatokat, levette előtük

TÖRÖK MAJOM.

a kalapját és csak tartotta nekik a kosarat. Mikor aztán átadta volna az úrnak a küldött ajándékot, kérdezte az úr, hogy miért nincs tele a kosár? Mire az együgyű ember így felelt: Hiszen uram, tele volt az, hanem az *úrfiak* kikapkodták!»

Hazájukban a benszülött hinduk majdnem oly tisztelettel viseltetnek a bandár iránt, a mint ezt a hulmánoknál láttuk, sőt némely vidéken még a termés egy részét sem szedik le, csak hogy a majmoknak is jusson. *Johnson* kapitány szerint *Bindraban* közelében száznál több gondosan ápolt kert van, melyekben csakis a majmok számára termesztik a gyümölcsöt. Hogy aztán ilyen körülmények közt a majmok nagyon is bizalmasok, sőt toladók lesznek, önként következnek s *Johnson* is panaszozza, hogy egyszer *Bindraban* utcáin sétálván, egy vén majom kísérte fáról-fára ugrálva, míg egyszer csak hirtelen leereszkedett a

fáról, elkapta a *Johnson* kalapját s úgy elszaladt vele, hogy máig is hiába várja. Egyszer egy előkelő benszülött házában volt szállva a kapitány s ugyancsak meggyült a baja. Mert a házon nem volt ajtó s a majmok bármikor betolakodtak a szobába s a mi enivalóhoz csak hozzá fértek, menthetetlenül ellopták.

Általában az ott tartózkodó európaiaknak gyakran sok bosszúságot okoznak az ép oly vakmerő, mint torkos bandárok. Nagyon mulatságos különösen, hogy megjárta egyszer velük egy előkelő angol hölgy, *Lady Barker*. A tiszteletreméltó asszonyság elhatározta, hogy fényes vendégséget rendez, melyre meghívta a környék kiváló hölgyeit és urait. Elkészültek a remek ételek, felterítették az asztal, mely rakva volt Európa és India legszebb gyümölcseivel, mindenféle csemegével s dúsan díszítve virágokkal. Mikor minden készen állott, *Lady Barker* büszke örömmel tekintett végig a remek művön még egyszer s azzal méltóságos léptekkel visszavonult szobájába, hogy míg a fényes vendégkoszorú megérkezik, öltözékét annak módja szerint rendbe hozza. A cselédség pedig, élvén az alkalommal, szanaszét elszéledt s a pompásan terített asztal őrizet nélkül maradt. Észrevették ezt a fákön leskelődő majmok, egy pillanat alatt seregestől ellepték az asztalt s elkezdtek nagyszerűen lakmározni. A mint az úrnő visszament, rémülve látta a dolgokat, de már ekkorára a hivatlan vendégek mindent tökretettek.

Ugyancsak ennek az úrnőnek volt egy *Furi* nevű ölebe, mely mérges, elkényeztetett kis jószág dühös ellensége volt a bandároknak s alig látott meg egyet-egyet a fákön ugrálni, el nem mulasztotta, hogy mérgesen meg ne ugassa, az udvarba pedig egyet se eresztett volna. Észrevették a majmok ezt az ellenséges, irigy indulatot s csak az alkalmat lesték, hogy a kiállhatatlan kis jószágon boszút állhassanak. S egyszer meg is jött a kedvező alkalom. Egy erős majom elkapta a dühösen csaholó *Furit*, felrohant vele egy magas fára, a hol már egész sereg majom volt összegyűlve. Ott aztán kézről-kézbe adták a szerencsétlen kis ebet, mindenik majom ütött rajta egyet, míg végre ledobták a földre s a kis mérges portéka agyonzúzta magát.

Európa majma.

A majmok nagyszámú, ugrifüles nemzetségéből csupán egyetlen egy faj van olyan, a mely Európában is szabadon, vad állapotban él. Ez

pedig a *magót*, mely ennél fogva különös érdek-lődésünkre méltó.

Ez a majom mintegy 75 centiméter hosszúságú s vállmagassága 45—50 centiméter, tehát elég tekintélyes nagyságú állat, színe felül vörhenyesszennyes olajzöld, egyébütt szürkés-sárga. Farka alig van, csak olyanforma látszik belőle, mint egy gomb. Értelmes, ügyes állat s kivált régebben a majomtánczoltatók gyakran tartották, annál is inkább, mert farkatlan volta miatt könnyű volt felöltöztetni. Tulajdonképpen hazája Marokkó s Algír, hol egy-egy vén tapasztalt him vezérlete alatt nagy csapatokban él. Leginkább a hegyes vidé-

gyakori törpe palma édes ízű gyökereit eszegetik. Olykor azonban kitör belőlük az ősmajom-természet s gyümölcsérés idején le-lejönnek kietlen szikláik közül s meglátogatják a gyümölcsös kereteket, maguknak ugyan nagy gyönyörűségére, de a spanyol gazdáknak nem valami túlságos nagy öröme. *Szívos Béla.*

A HÓRÓL.

A hó a légköri csapadék egyik neme s akkor képződik, midőn a felhőkben a párák zéró fok (0°) alatt megsűrűsödnek. Keletkezése, körfutása

ÚSZÓ HÓ- ÉS HOMOK-TÖMBÖK.

keken, szakadékos sziklafalak közt szeret tartózkodni, hol nagy szenvedélyvel forgatja fel a köveket, hogy az azok alatt lappangó férgeket, bogarakat feleszemegézhesse. Különösen kedvenc falatja pedig a skorpió, melyet ügyesen elcsipvén, kiszakítja mérges fulánkját s úgy ropogtatja meg nagy élvezettel.

A gibraltári sziklákon is él ez a majomfaj ös-idők óta s mivel oltalomban részesül, nem lehet féltetni, hogy kipusztúlna. Pedig már a múlt század közepén négyre leapadt a számuk, de egy állatbarát angol Afrikából hozatott közéjük néhány ősrököt, minek következtében aztán már most ismét 30 vagy 40 tagból áll a jeles nemzetség. Az erőd angol őrsége gyakran látja, a mint a majmok ide-oda futkároznak, mászkálnak a sziklák közt, bogarásznak, vagy az ott nagyon

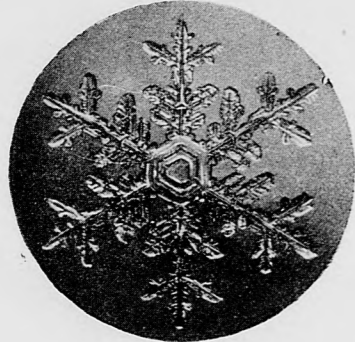
különbön ugyanazoktól a tényezőktől függ, mint az esőé. Különböző nagyságú és alakú jégkristályokban mutatkozik, melyeknek közös jellege az, hogy rajtuk a hatszögű rendszer formái tisztán felismerhetők. Valószínű, hogy a hókristályok a légnemű állapotnak a szilárd állapotba való átmenetnek eredményei, a nélkül, hogy a cseppfolyós az átalakulást közvetítené. Erre vall az a körülmény, hogy a zéró foknál melegebb vízcseppek — ha hirtelen megfagynak — alakatlan jég-tömböcskék képében esnek a földre (ólmos eső), továbbá hogy a túlhűtött vízcseppek sem adnak kristályokat, hanem zuzmarás képződményeket, ha szilárd testekbe ütődnek.

A legújabb időben egy német tudós foglalkozott behatóan a hóval természettudományi szempontból. *Hellmann*: «Schneekristalle» című művé-

ben — melyben gyönyörű mikrofotografikus felvételeket is közöl — a hókristályokat két csoportra osztja: 1. lemezes alakúakra, mikor a fő-tengely nagyon kicsiny és a fejlődés inkább a három melléktengely irányában ment végbe; 2. oszlopos alakúakra, melyek a négy tengely irányában egyenlően vannak kifejlődve. Az első csoporthoz tartoznak a legsűrűbben előforduló szabályos hatsugarú csillagok, melyet képből is bemutatunk olvasóinknak.

Csendes időben a kristályok legszabályosabbak. A légáramlat a kristályok tökéletes fejlődését gátolja. Esés közben is megváltozhatnak a kristályok alakja, az egymáshoz való súrlódás által.

A hőmérséklet is befolyással van a hókristályok alakjára és nagyságára. Hellmann szerint 6°-nál az átmérőjük 3·4 mm., 12°-nál azonban csak

HÓKRISTÁLY.

1·2 mm. A *pehely* több kristály összenövéséből alakul; pelyheket leginkább enyhe, olvadó időben láthatunk.

Nagy hideg alkalmával (20°-tól kezdve) igen ritka a havazás, mivel a levegő páratartalma igen csekély.

A havazás határa (mindig a tengerszín magasságát kell értenünk) nincs egy bizonyos földrajzi szélességhez kötve. Míg pl. Európában a 36. szélességi fok tekinthető a havazás határának, addig Kelet-Ázsiában már 23° 12' alatt is észleltek havat (Cantonban), Észak-Amerikában pedig 26° alatt.

A hóhatár a földrajzi szélességgel változik. Ez a szabály csak általánosságban áll fenn, mert a hóhatárra még az is befolyással van, hogy az illető hegység vagy földrész az északi vagy déli földtekén fekszik-e? Ennek megvilágítására a következő táblázatot mutatjuk be, melyet *Berghaus* természettudós állított össze. Ezen néhány hegy-

ség láthatárát találjuk különböző földrajzi szélesség alatt:

Hegység:	Földrajzi szélesség:	Hóhatár:	Évi középhőmérséklet:
Kordillerák	Egyenlítő	4800 m.	1·0 C.°
Himalája (indiai)	27—34° é.	4900 "	0·5 C.°
" (tibeti)	27—34° é.	5670 "	2·8 C.°
Karakorum	28—36° é.	5800 "	3·9 C.°
Közép és nyugati Alpések	46° é.	2700 "	2·8 C.°
Tiroli közép Alpések	47° é.	2820 "	3·8 C.°
Magas Tauern	47° é.	2860 "	3·4 C.°
Novoja-Zemlja	73½° é.	600 "	11·0 C.°
Spiczberga	77° é.	460 "	10·0 C.°

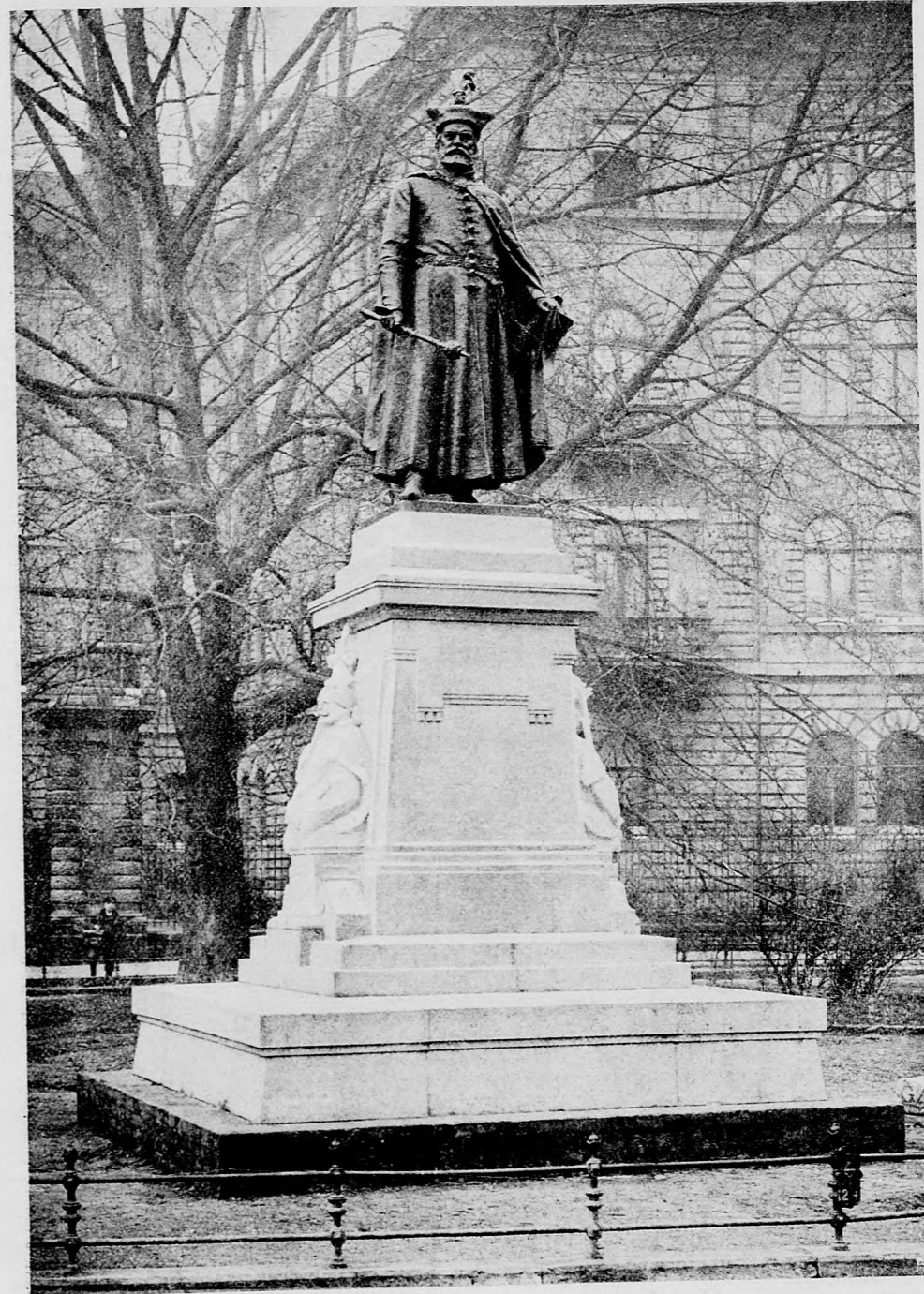
Nagyjában e táblázat megmutatja az összefüggést a hóhatár magassága és az évi középhőmérséklet között, de e számokból szabályra vagy valami rendszerességre nem szabad következtetnünk, mivel a sokféle természeti tünemény, melyekben minden vidéknek egyformán része van, gyakran éppen ellenkező hatást idéz elő.

A KIS KERTBEN.

Hová szállsz, lepke madárka? — rám se hallgat, tovább úszik hímes szárnyán a napsugaras levegőben. Ó, be kényes ez a pille-madár! Onnan jött a kis kertből. Csak ne olyan kényesen, te csapodár! — kiáltom utána, aztán bemegyek a kis kertbe. Csendesen nyitom ki a rácsos ajtót s eszébe jut az őszi szomorú temetés, a nagy halál csendje, melyet csak egy tovaszálló kis bogár zümmögése tört meg; — eszembe jut az a szomorú sir is ott a hegyen, az akácza fák alatt, honnan belátni a kis falú alacsony házait s a virágos mezőt.

Csendesen lépek be és szomorúan, de ni, a rózsafák már feltámadtak! Egyenest állnak szép sorban a nyitott sírok, frissen felhánt hantok mellett. Feltámadtatok? Mi volt álma a hosszú alvásnak, halálnak? Ó, tudom, ha szóra nyilatna hallgatag ajkátok, sokat beszélnétek, mert nehéz lehetett az álmot ott a hideg hantok alatt, melyek fölött zúgva rohant el a téli szél.

Ti feltámadtatok, rügybe szökken hamar csupasz ágatok, zöld levél borít, még dúsabb, mint a milyent az ős elrabolt töletek; a zöld levelek közt bimbók fakadnak majd, kik a hajnal harmatesőjétől mosolyogva nyitják szét illatos szirmaikat. Édes lesz az élet a ragyogó nyárban, újra látjátok a sugaras égen elhajókázó apró fellegetket, kis kert boldog rózsafái. De az, az alszik ott csendesen, a hová — a szomorú kertbe — elköltözött, testvérték sírja nem nyílt meg. Ha jön

BOCSKAY ISTVÁN SZOBRA. — HOLLÓ BARNABÁS SZOBORMŰVE.

tavaszi esodás sugárral, ki holtaknak életet ad, ki csirát növel, szirmot nyit, erdőt, bokrot ruház zöld lombbal, ó, mért nem nyit meg minden sirt, hogy a kiket dobogó szívvel várnak vissza, esdő karokkal támadnának fel, mint ti, kis kert rózsafái.

... Neszt hallok, tik-tik, pity-pity. Onnan jön a sűrű licziomos garáttól. Talán egy kis ökörszem madárka az, a garatok lakója, ki fészkenek keres csendes rejteket, hol majd békén örülhet nagy boldogságának. Élet lesz hát itt is, meleg fészket otthon, — neked nem temettek, kis madár, a virágos nyárban, vissza se vársz senkit, senkit, boldog vagy!

A licziomos garát terjesztgeti is már lomb-sátorát. Hosszú, vékony ágain ott ülnek a gyöngö, keskeny levelek; olyan az ág, mintha fűrt volna. A sűrű ágak-bogak között idegenül áll a kökénybokr, ez meg levél helyett szép fehér virágot kapott. Tele van már, fehérbe van öltözve, csak itt-ott piroslik halványan egy-egy csomó bimbó, a melyek még ki nem pattantak. Amott a kert szögletében, hol véget ér az eleven gát és a kökerítés kezdődik, áll egy vadeseresnye fa, mintha versenyre kelt volna a kökénynyel, ő is ékesíti ágait, tele van bimbóval, ki halványpiros, ki fehérebb: innen távolabbról egybefolyik az egész s mint egy óriási bokréta, olyan.

A kis kert virágpadjai még úgy vannak, a mint az ős pusztító keze hagyta. A letört, megsárgult virágszálak össze-vissza kuszáltan borítják: úgy fekszenek itt ezek a meghalt virágok, mint holtak a csatatéren. Itt egy csomó viola egymásra borulva, a mint összeroskadtak halványan sápadt virágaikkal, amott a vékony rezedaszálak egymásba fogózva, mint jó testvérek, a halálban is ölelkezve, szeretve egymást, emitt az árvácskák földhöz szorítva, mellettük megsárgult rózsabimbó van, a mit letört az őszi hideg szél.

Szomorúan állok fölöttük, ezeket még nem temették el. Ide sűt rájuk a mosolygó napsugár, de nem tud itt ragyogni, mert holtak ezek mind. Majd eltemetnek, csak várjatok, lehantolnak mélyen, nyoma sem marad annak, hogy éltetek, szépen elsimul a fekete rög fölöttetek, de új élet virul ismét rajta, lesznek utódaitok, a kik úgy fognak mosolyogni, örülni, mint ti a nyári napsugárban s meg fognak halni, mint ti meghaltatok sápadtan, virágvesztve, ha eljön az őszi hideg sugara.

Az út szélein a fű már kisarjad, szép zöld, mintha pántlika volna, olyan. Czifraság ez, nem

illik a feldúlt virágpadok mellé. Hiszen tavasz van, ragyogó pompában már minden, csak a kis kert virágai szomorúak még! Én úgy sajnálom a szegény virágokat, miért nem támadtak ők is fel, miért nem él újra a tavaszban minden virág. Olyanok ezek a letarolt virágpadok, mint a búsongó lélek, kinek meghaltak vágyai s minden reménye és fel se támadnak újra.

A nagy diófa mint sátor terjeszti ki hatalmas ágait a kis kert fölé, még nem lombosodott meg, csak a rügyek látszanak, a melyekből az árnyék-tartó nagy levelek pattannak majd ki. Alatta bársonyos pázsit van, ott a kis kerek asztal, meg mellette a lóca. Oldalt, hogy ágkarjával még a diófa is eléri, van a lugas, a melyet vadszőlő küszött be.

Mintha valaki szólna a lugasból, kacagást is hallok, — olyan ismerős! Tudom, nincs ott senki, üres az, mégis odamegyek, benézek. A napsugár átlopakodik a vadszőlő kusza ágain s pajzánul fényes alakokat rajzol a kis asztalra, meg elmossa. Leghátra, hol a karos font szék áll, is esik egy vékony sugár s nekem úgy tetszik, mintha valaki ülne ott... Nincs itt senki, nincs, másutt keresd, — mondja a lelkem — ott, a csendes, szomorú kertben, hol fel nem támadnak az eltemetett rózsafák!

Tovább megyek, nem tudom kit, mit keresek, csak nézek ide is, oda is. Egy-egy bogár zümögve száll el mellett, cifra lepkék is jönnek, meg elszállnak tánczolva, örülve... Nyikordult a kis kertajtó, arra nézek, talán valaki jön. — Nem jön ide senki, elment a kis kert virágainak ápoló anyja, vissza sem jön többé, árvák ezek, mint a tenger földön magánosan álló pusztai virág.

Árvák, árvák, így mondja a szél is, a ki erre száldos a nagy diófa ágai között.

Csendesen lelülök egy kis lóczára s gondolkozom. Vártad a tavaszt ragyogó egével — susogja valaki, — itt van, örülj, nézd, mint a himes szárnyú lepkék. Sóbajtva mondja vissza lelkem: itt a tavasz, de árvák a kis kert virágai, nagyon árvák, azért nem tudok örülni.

Nógrádi László.

Szép dolog, ha valaki hibáját belátja, megbánja; de még szebb, ha hibájáról letud szokni s nem lesz többé oka megbánására.

A részvét az igazságnak legnagyobb ellensége.

A lenge ítéletűek előtt az utolsó van igazsága, s az önhaszonnak fölötté nagy befolyása van a véleményekre.

A BOCSKAY-SZOBOR.

Képünkhez.

A király által adományozott szobrok egymásután készülnek a szobrászok műtermeiben s közölők már négyet le is lepleztek. A Szent Gellért-hegy tövében áll a vértanú püspök szép emléke, a Zrinyi Miklós és Bethlen Gábor szobra az Andrássy-út köröndjét díszíti, a legújabb szobor pedig a Bocskay Istváné.

A szobrot *Holló Barnabás* mintázta. Bocskayt fejedelmi díszben mutatja be; jobbájában buzogányt tart, baljában pedig a zsitvatoroki békekötés okiratát látjuk. A szobor talpazata *Pogány Mór* íztől való; ennek két oldalán egy-egy hajdú vitéz alakja látható. Mellszobor mind a kettő.

A három szoborhoz nemsokára Pálffy generális szobra is sorakozik.

A KÉT KIP-TESTVÉR. 15

Irta Verne Gyula. Fordította Zigány Árpád.

— Úgy van: az igazi gyilkosok! — hagyta helyben a királyi ügyész is. — Csak hogy ezek az igazi gyilkosok — önök!

Erre Péter halálsápadtan ugrott föl helyéről és dörgő hangon kiáltotta:

— A bátyám és én szörnyű véletlen áldozatai vagyunk!... Nem tudunk a gyilkosságról semmit: s ez a vád oly gyűlöletes, hogy ezentúl már egy szóval se tartjuk érdemesnek, védekezni ellene!

Az őszinteségnek akkora ereje nyilatkozott ebben a kijelentésben, hogy a közönség önkénytelenül is megdöbbsent és ingadozott. De hiába — a bizonyítékok súlya ellentállhatatlanul billentette le az ítélet mérlegét a szerencsétlen vádlottak hátrányára!

A tanú-kihallgatás tovább folyt. Hawkins úr és a matrózok, mit sem tudván a gyilkosság részleteiről, csak érdektelen vallomásokot tehettek. Végre a hajós-suhanczra, Jimre került a sor.

— Jim, — figyelmeztette az elnök a fiút — mindent őszintén el kell mondanod a mit tudsz.

— Igen, uram, — felelte Jim tisztelettel.

— Mit tudsz hát erről a törőről? ... Láttad-e valaha?

— Igenis láttam, — felelte Jim halkan és habozva.

A közönség izgatottsága tetőpontra hágott e szavak hallatára. Mindenki fölállt, sokan a székekre és padokra kapaszkodtak, hogy jobban lássanak. Még a két Kip-testvér is arra felé fordult, hátha az utolsó perczen jön a szabadító, a mentő-tanú? ...

— Jól nézd meg, — szólott az ügyész, fölmutatva a törőt: — ez az a fegyver! ... Azt mondd, hogy láttad?

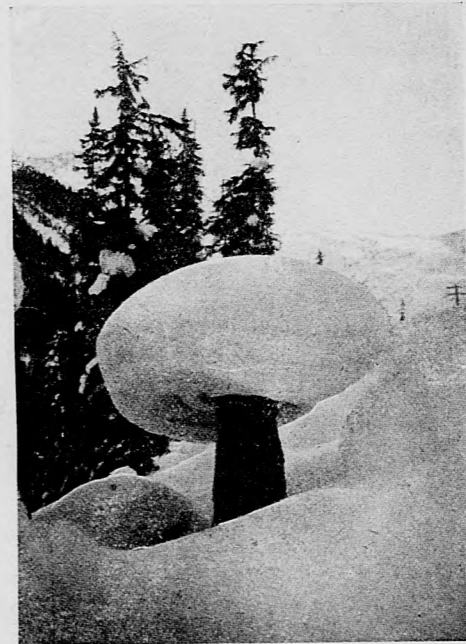
— Láttam, igenis.
— Hol? ...
— A Kip urak kabinjában ...
— Vigyázz a szavaidra! ... Hol láttad tehat?

— A Kip urak kabinjában, — ismételte Jim halkan, de szilárdan.

— Mikor láttad?

— Akkor, mikor a *James-Cook* Port-Praslinban horgonyozott.

És Jim elbeszélte, a mit mi már tudunk: hogy azon a reggelen, mikor tisztogatott a két Kip-testvér kabinján, az asztalon találta ezt a furesa fegyvert; sőt a kezébe is vette, megnézegette és

ÓRIÁSI JÉG-GOMBA.

látta, hogy cles... Csak azt nem mondhatta el, hogy Vin Mod, a ki a törőt odacsempészte, rögtön ismét kilopta a kabinból, mihelyt Jim kiment onnan.

A hajós-suhancz vallomása roppant izgatottságot keltett; de a szenzáció még fokozódott, midőn az ügyész tovább folytatta a tanú kihallgatását.

— Figyelj ide Jim, — mondta komolyan. — Erről a törőről hiányzik az utolsó réz-gyűrű: ez ni, a melyiket most ráillesztek... Gondolkodjál: rajta volt-e akkor, a mikor te láttad, vagy már akkor is hiányzott róla?

— Határozottan emlékszem, hogy már rajta volt, — felelte Jim, — mert jól megnéztem.

Ebben igazsága is volt Jimnek: ő még a gyilkosság előtt látta a törőt, s akkor rajta volt ez a réz-gyűrű is. Arra persze senki se gondolt, hogy a

egyver se a gyilkosság előtt, se utána nem volt a Kip testvérek birtokában. Itt csak a körülmények végzetes összejárása volt világos: de a kéz, mely a pokoli celszövényt szötte, láthatatlan maradt.

Most, mintha valami titkos sugallat ösztönözte volna, Nat Gibson hirtelen föluggott és hevesen így szólt:

— Önök is tudják, uraim, hogy a Bismarck-szigetek táján kannibálok támadták meg a *James-Cookot*. A csata hevében egy golyó súrolta apám fejét s kis híjja, hogy meg nem ölte... Mindeddig azt hittem, hogy csak véletlen volt az egész: de most már meg vagyok győződve, hogy az is gyilkossági kísérlet volt, a melynek tettesei nem lehettek mások, mint azok, a kiknek másodszor csakugyan sikerült e gátságot elkövetniök!

A két testvér úgy ugrott föl, mintha villámütés érte volna őket, és Kip Károly elkeseredetten kiáltott föl:

— Hogyan!... Nat Gibson... Ön meri ezt mondani?... Ön?

De a hallgatóság hangosan zúgott és szinte fenyegetően emelte föl szavát a két testvér ellen. Ismét az elnöknek kellett közbelépnie, s a rendet és nyugalmat csak úgy bírta helyre állítani, hogy a terem kiürítésével fenyegette a közönséget, ha le nem esillapodik.

Most a közvádoló állott föl. Halás és könnyű munkája volt, mert a bizonyítékok mind a vádlottak ellen szóltak, s az egész teremben senki se volt, a ki meg ne lett volna győződve a két testvér bűnösségéről... Röviden beszélt, és szigorú ítéletet kért: hivatkozott az esküdtszék megtorló hivatására és a halálbüntetés alkalmazását kérte a két vádlottra.

A védő, szegény, mit se tehetett. A bizonyítékokkal szemben kénytelen volt szónoki fogásokhoz folyamodni. Hangoztatta a két testvér tiszta, mocsoktalan múltját, megkísértette bizonyítani, hogy semmi erkölcsi alapja sincs e szörnyű vádnak, s lehetetlen, hogy a Kip-testvérek gyilkolták meg a kapitányt, a ki életüket megmentette... De ezzel csak még jobban a vádlottak ellen ingerelte a közvéleményt: — mivel a bűnösségükben senki sem kételkedett, csak annál nagyobb gonoszságnak tartották, hogy ekkora jószágért oly aljas halátlansággal fizettek.

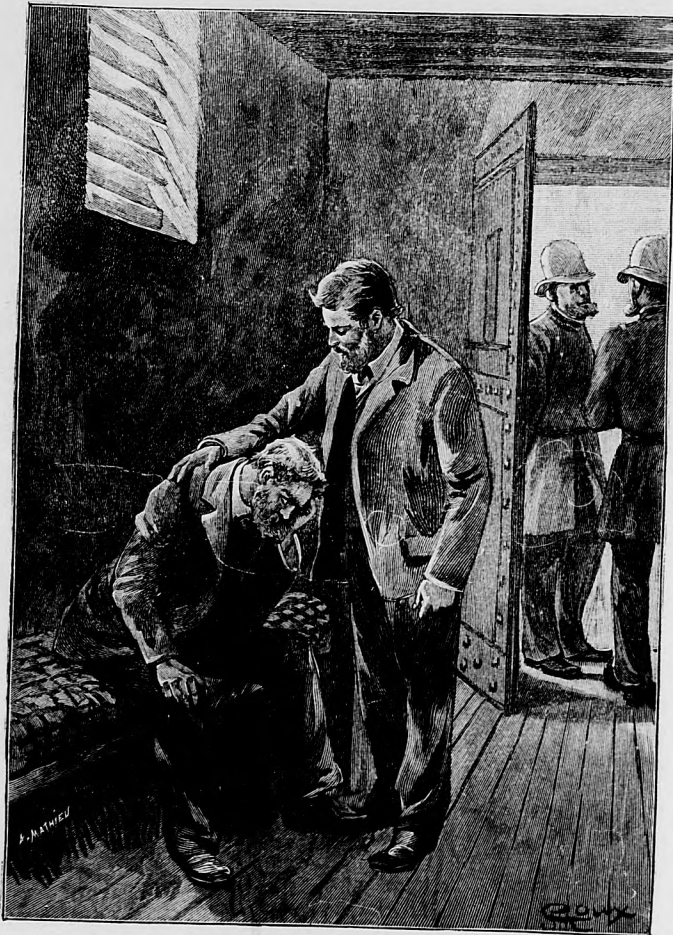
Az esküdtek, megkapván a kérdéseket, visszavonultak tanácskozni... Alig öt perc múlva már visszajöttek: s ez a gyors ítélet-hozatal rosszat sejtetett.

Az esküdtek elnöke fölolvasta a verdiktet: a

tizenkét esküdt egyhangúan igennel felelt minden kérdésre... s még az enyhítő körülmények alkalmazását sem engedte meg.

A törvényszék elnöke és a két szavazóbiró e verdikt alapján kimondta az ítéletet, melyet az egész közönség állva hallgatott meg:

«Kip Károly és Kip Péter, bűnösnek találtatván az előre megfontolt rablógyilkosság bűntelében, kötélláttal halálra ítéltetnek.»

PÉTER MEGVIGASZTALJA BÁTJÁT.

A közönség tapssal fogadta az ítéletet, a két szerencsétlen testvér pedig zokogva ölelkezett össze.

VII.

A siralomházban.

A halálítélet általános elégedettséget szült Hobart-Townban. A lakosság nem csak a gyilkosok méltó büntetését, a társadalom megtorló boszúját látta benne, hanem faji önzésének kielégítését is, mivel a meggyilkolt kapitány angol nemzetiségű, gyilkosai pedig hollandusok voltak.

Hawkins úr volt az egyetlen ember egész

Hobart-Townban, a ki sajnálta a szerencsétleneket. Valami csodálatos ösztön azt súgta neki, hogy a két testvér nem lehet a gyilkos. Igaz, hogy a bizonyítékok mind ellenük szóltak: de viszont, Hawkins úr hiába kereste az okot, mely rávehette volna a két testvért a kapitány meggyilkolására.

... Miért tették volna? ... Hisz nem volt rá semmi okuk, hogy eltegyék láb alól jötevéjü-

tönbe. Most már nem zárták külön czellákba, mint a végtárgyalás előtt: miután kimondták rájuk a halálos ítéletet, közös szobába csukták őket, s legalább megvolt az a vigasztalásuk, hogy együtt lehettek.

Védőjük mindjárt másnap meglátogatta őket és jelentette nekik, hogy semmisségi panaszt adott be az ítélet ellen, s egyúttal a főtörvényszékhez is föllebezett, hogy a halálítéletet enyhébb büntetésre változtassák.

A két testvér szomorúan hallgatta az ügyvéd biztatásait, de mit se felelt... Voltaképpen mit törődtek azzal, hogy fölakasztják-e őket, vagy hogy egész életüket fegyházban töltik?... Így is, úgy is halottak ők már: és becsületüket, melyet az esküdtek ítélete megölt, föl nem támasztja semmi hatalom!

Kettőjük közül Péter volt a nyugodtabb. Igyekezett is tőle telhetőleg lelket önteni bátyjába, de Kip Károlyt végképp összetörte a gyalázat, a meg nem érdemelt büntetés súlya. Lelke mélyéig megrendült, ha arra gondolt, hogy az akasztófán fognak meghalni... az akasztófán, a legátalkodottabb gonosztevőkhöz hasonlóan!... és keserűen jajdült föl:

— Péter!... Péter!... Szegény apánk, ha még élne, belehalna ebbe a gyalázatba!

— Miért?... Ő nem hinné el, hogy gyilkosok vagyunk!

— És mégis!... És mégis!...

Ez alatt Hawkins úr, a ki semmiképpen se bírta elhinni, hogy a két testvér, a kivel oly sokat érintkezett a *James-Cook* utazásában, elkövethette legyen a szörnyű gyilkosságot, különös lépésre szánta el magát. Kihallgatást kért Tasmania fő kormányzójától, a ki személyesen is ismerte és nagyra becsülte őt.

Sir Edward Carrigan február 25-én fogadta Hawkins urat, de sejtelve se volt, hogy mit kíván tőle. Annál nagyobb volt a meglepetése, midőn Hawkins úr elmondta aggodalmait és

kétségeit a Kip-testvérek bűnösségét illetően...

A kormányzó épp úgy meg volt győződve a két testvér bűnösségéről, mint a tizenkét esküdt, a ki elítélte őket. De mégis figyelemmel végig hallgatta Hawkins urat, a kinek ugyan egyetlen egy ténybeli bizonyítéka se volt az elítéltek ártatlansága mellett, de viszont egész esomó olyan körülményt tudott fölhozni, a melyek, ha nem döntötték is meg a két Kip-testvér bűnösségét, minden esetre kétséggé tették...

— Látom, kedves Hawkins, — szólt a kormányzó, — hogy ön nagyon megszerette ezt a két embert...

KÉSŐ ESTIG LANKADATLANÚL DOLGOZNIOK KELLETT.

ket, a ki szerette őket!... Az a száz piaszter, a mit náluk találtak, alig tizedrésze, sőt még annyi se volt, annak a pénznek, a mit a kapitánytól elraboltak... Hová lett a többi?... S ha a két testvér volt a gyilkos: miért nem dobták a tengerbe a tört, a melylyel a gyilkosságot elkövették?... Miért tartogatták otthon, a ládjukban, holott tudhatták volna, hogy árulójuk lehet?... S legfőképpen mi szükségük volt a kapitány irományaira?... Miért nem égették el, ha már elhozták magukkal: hisz jól tudhatták, hogy semmi hasznukat nem vehetik!... A két halálra ítélt ez alatt visszatért a bör-

— Úgy van, kegyelmes uram: s tudom is, hogy megérdemlik nem csak a szeretetemet, hanem a becsülésemet is, tiszteletemet is . . . Igaz, hogy a körülmények, a véletlen szörnyű összejátszása szinte kétségtelennek tűnteti föl bűnöségüket: de én meg vagyok győződve az ártatlanságukról, s hiszem is, hogy eljön a napja, mikorkiderül a bíróságnak eza borzasztó tévedése.

Látszott, hogy a kormányzóra nagy hatást tettek Hawkins úr szavai. Igaz, hogy semmi pozitív alakjuk nem volt: de a meggyőződésnek ereje mégis megragadta Sir Edward Carrigan szívét. . . .

Kissé gondolkozott s aztán így szólt:

— Értem az ön meggyőzését, kedves Hawkins . . . De most mondja meg, kérem, hogy mit kíván tőlem.

— A közbenjárását, kegyelmes uram.

— A közbenjárásomat? . . . De hisz én nem tehetek semmit! . . . A semmiségi panaszt, úgy tudom, benyújtották: várjuk meg tehát az eredményét . . .

— Azt vissza fogják vetni, — felelte Hawkins úr. — A törvényszék eljárása, ítélete alakilag kifogástalan . . . Tehát nincs rá ok sem, hogy a semmiségi panaszt tárgyalás alá vegyék.

A kormányzó nem felelt: jól tudta, hogy igaz van Hawkins úrnak, a ki így folytatta:

— Én tehát arra kérem a kegyelmes urat: méltóztassék hivatalból kegyelmet kérni a két elítélt számára . . . Valószínű: legalább is valószínű, hogy nem bűnösök . . . Én azonban meg vagyok győződve, hogy ártatlanok . . . De ártatlanságuk kiderítésére idő kell: idő pedig nincs, ha végre hajtják rajtuk a halálos ítéletet . . . Igérem, kegyelmes uram, hogy én a magam költségére és felelőségére titkon új nyomozást kezdek a valódi bűnösök kiderítésére, ha ez a két testvér kegyelmet kap . . . Gondolja meg, kegyelmes uram: hátha csakugyan ártatlanok? . . .

A kormányzó nem felelt azonnal. Hawkins úr szavai és kérése valóban gondolkozóba ejtették . . . Hátha csakugyan ártatlan a két elítélt s a törvényszék végzetesen tévedett?

— Kedves Hawkins, — mondta végre: ma még nem határozhatok. De szívesen látom holnap, vagy holnapután: akkorra talán mondhatok valamit . . .

Hawkins úr megköszönte a kormányzó kegyességét és harmadnap ismét kihallgatásra jelentkezett. Sir Edward Carrigan nagyon szívesen fogadta és mindenek előtt megkérte, hogy tartsa titokban az egész dolgot; aztán pedig kijelentette, hogy Hawkins úr aggodalmaitól ösztönözve még tegnap hivatalos sürgönyt küldött az igazságügyminiszterhez Londonba, kérvén őt, hogy járjon közbe a királynőnél a két halálra ítélt megkegyelmeztetése dolgában . . .

Hawkins úr alig tudta megköszönni a kormányzó jóságát és boldogan ment haza: most már volt ideje, hogy megkezdhesse az új vizsgálatot, mely esetleg kideríthetné a két testvér ártatlanságát . . .

Márczius 7-ikén híre járt, s ez igaz is volt, hogy a semmitőszék elvetette a két testvér semmiségi panaszát. Most már csak az igazságügyi minisztériumhoz kellett fölterjeszteni az ítéletet, hogy a végrehajtás idejét meghatározza . . .

Az igazságügyminisztérium azonban késlekedett a jóváhagyással. Eltelt egy hét, s a rendelet még mindig nem érkezett le; eltelt még egy hét, s a közönség már nyugtalanodni kezdett, nem tudván mire vélni e késedelem okát, mert azt senki sem gyanította, hogy maga a kormányzó adott be kegyelmi kérvényt a két halálra ítélt érdekében . . .

Végre márczius 25-ikén távirat jött Londonból, az igazságügyminisztertől. Arról értesítette benne Tasmania főkormányzóját, hogy Anglia királynője megkegyelmezett a halálra ítélt Kip-testvéreknek s büntetésüket életfogytig tartó kényszermunkára változtatta.

VIII.

Port-Arthur.

Egy hónappal később a két testvér már Port-Arthur fegyencz-telepen dolgozott, az angol felügyelők korbácsai alatt. Szétválasztották őket. Mindegyiküket más csapatba osztották be, s nem csak hogy szót se válthattak egymással, de még csak látni is ritkán látták egymást.

A XVII. század közepéig Tasmaniában csak a nyomorult benszülöttek laktak, a kik kevéssel voltak különbek a fenevadaknál. Ebben az időben az angolok, hogy némi hasznát vegyék a termékeny szigetnek, fegyencz-gyarmatokat alapítottak rajta: s e gyarmatok lakói egy szikrával se voltak jobbak és különbek, mint a félvad benszülöttek, az emberevő pápuák.

Ausztráliának és Tasmaniának legvirágzóbb gyarmatait fegyenczek népesítették be először: ők alapították Botany-Bait, Sydneyt, Melbourne-t és Hobart-Townt s 1842-ben Port-Arthurt is, mely ma már épp úgy megszűnt fegyencz-telep lenni, mint a többi városok.

Történetünk idejében Port-Arthur katonai parancsnoka s a fegyencz-telep igazgatója Skirtle kapitány volt, a ki csinos kőházban lakott a part egyik magaslatán, a honnan láthatott egész a tengerig.

A telepnek két osztálya volt: az egyik voltaképpen csak javító-intézet volt, — fiatal bűnösök számára s ebben néhány száz suhancz 12—16 éves gonosztevő lakott, a kiket mindenféle hasznos mesterségre tanítottak. Büntetésük kitöltése után oda mehettek a hová akartak: de legtöbbjük a szigeten maradt, megszokta a munkát és férfi-korára becsületes ember lett; ezek voltak a később nagy virágzásra jutott kereskedelmi és iparos kikötő legelső lakosai.

A telep másik osztályában volt az angol társadalom söpredéke: csupa rabló, gyilkos és megrogzított tolvaj, legtöbbjük életfogytig tartó rablásra ítéltve: szilaj, sötét lelkű emberek, szüle-

TUDOMÁNY, IRODALOM.

A Vasárnapi Ujság legutolsó számából vettük át gróf Zichy Géza poétikus költeményét, a *Bercsényi Laczó-t*, mely bizonyára tetszést fog aratni az ifjúság körében.

VEGYESEK.

A kristályok keletkezése. A kezdet kérdése mindig érdekes kérdése volt a természettudományoknak. Ma, mikor a tökéletesedő eszközök a pillanat ezredrészeibe is betekintést engednek, a fejlődés vizsgálata minden téren nagy haladást mutat; de még a mikroszkoppal felfegyverzett szem sem volt képes eddig a kezdet pillanatairól a fátlyat elvonni semmiféle szervezet keletkezésénél. A kristályok keletkezése látszik a legegyszerűbbnek, mégis a legerősebb mikroszkopok alatt sem látni egyebet, mint a már kész piczi kristályt, a nélkül, hogy sejteni lehetne, miként keletkezett. Pedig már egy századdal ezelőtt ez volt az elmélet, hogy a különböző kristályok az oldatból kiváló apró kis gömböcskék szabályos elhelyezkedéséből állanak. Mostanában H. Archistald és W. Richards a mikrofotografiai pillanatfelvételekkel próbálták megoldani a rejtélyt, úgy, hogy a mikroszkop képeit egymásután következő pillanatokban lefotografálták. Elmés készülékük egy milliméter ezredrészt is jól láthatóvá tette, mégis kis golyócskák nem mutatkoztak, hanem még a legnagyobb nagyításnál is azonnal kész piczi kristályok látszóttak. Ezek nem voltak ugyan teljesen épek a képen, hanem ennek az oka a kristályok oly gyors növekedése, hogy a pillanatfelvétel ideje alatt is változnak s így a kép elmosódik. Ez a növekedés már $\frac{1}{2}$ másodperc alatt több phasist mutat és az első pillanatokban sokkal gyorsabb, mint később. Ez még csak az első kísérlet, remélhető, hogy később több eredménye is lesz a kristályok fejlődéstani kutatásának, ha a kezdet örökre rejtély marad is előttünk.

A világ legnagyobb gőzöse. A legifjabb, de a legnagyobb a hajóóriások között a Cedric, a melyet augusztus hónap 21-én bocsátottak vízre Belfastban a Horland és Wolff világhírű hajógyárából. A hajó súlya a szárazon 15,000 tonna volt. Oly hatalmas tehát, milyennek vízrebocsátását eddig még nem látta volt senki. Augusztus 21-én pontban 11 órakor adták meg a jelt a hajó vízrebocsátására és egy perc múlva már úszott a rengeteg alkotmány. Üresen, gépek és berendezés nélkül. Ezeket csak néhány hét múlva helyezték el a hajóban, azután megkezdte a versenyt óriási társaival. Csak néhány nappal korábban Németország volt színhelye hasonló eseménynek, a mikor a stettini Vulcan hajógyárban vízrebocsátották a Kaiser Wilhelm II. nevű hajót, melyet akkor a világ legnagyobb hajójának híreszteltek. Igazában azonban a Kaiser Wilhelm II. csak valamivel hosszabb, de egészében jóval kisebb, mint a Cedric. A Cedric 700 angol láb hosszú és 75 angol láb széles, brutto tonnatartalma 20,970 tonna, súlya teljesen megrakva 37,870 tonna. míg a Kaiser Wilhelm II. hossza 706'84 angol láb, szélessége 72 angol láb, brutto tonnatartalma 20,000 tonna és súlya teljesen megrakva 26,000 tonna. A Cedric teljesen megrakva 10,470 tonnával nehezebb, mint volt a Great Eastern és több mint kétszer oly nehéz, mint a mostani legnagyobb páncélos hadihajó. A Cedric utasok és árúk

tett gonosztevők, a kiknek elemük a bűn, a vér, az erőszakosság, — úgy hogy alig egy tizedrésztük végezte életét természetes halállal, mert legtöbbjük még a fegyházban is lázongott, gyilkolt, erőszakoskodott, s ezeket aztán úgy lötték le, mint a veszett ebeket.

Mert e féktelen söpredék közt csak a legkegyetlenebb szigorúsággal lehetett rendet tartani. A legesekélyebb fegyelmetlenségre is szörnyű büntetéseket szabtak, s ha a testi fenyték. a sötét zárka nem használt, halállal is büntették az engedetleneket.

Természetes, hogy nagyon vigyáztak a fegyenczerekre azért is, hogy meg ne szökhessenek; a kikötőbe, a hol esetleg hatalmukba kerithettek volna egy csónakot, sohasem bocsátották őket, még fegyveres örök felügyelete mellett sem. Hogy pedig a szárazföldön se szökhessenek meg a sziget belsejébe, arról szintén gondoskodtak az angolok.

A fegyencztelep ugyanis felszigeten épült; azon a keskeny földnyelven, mely a félszigetet a sziget belsejével összekötötte, erős ezölöpöket vertek be keresztben, 10—15 lépésnyire egymástól. E ezölöpök mindegyikéhez kutyaólat építettek, s egy-egy hatalmas, szilaj vérebet láncoltak hozzá, még pedig oly hosszú lánczon, mely bőven elért egyik ezölöptől a másikig. A ki tehát erre akart volna szökni, a vérebeke legott darabokra tépték volna.

Skirtle kapitány, a fegyencz-telep katonai parancsnoka, vagy ötvenéves férfi volt és tíz év óta lakott a szigeten, nejevel és két gyermekével; a tizenégy éves Williammel meg a tizenkét éves Bellyvel. Mindennap kora reggel a fegyencz-telepre szokott menni, s rendszeren ott is maradt estig; otthon hagyott családja pedig a nap legnagyobb részét sétálgatva töltötte a gyönyörű árnyas öserdőben, mely a házukon túl kezdődött.

A két Kip-testvért április 5-ikén vezették a kapitány elé. Miután beírták a nevüket a törzskönyvbe, külön választották őket, s mindegyiket más-más csapatba osztották be. Aztán megkezdődtek a sanyarúság nehéz napjai: kora hajnalban kihajtották őket, s késő estig lankadatlanul dolgozniok kellett azon az országúton, melyet az angol kormány a sziget belseje felé építtetett.

(Folyt. köv.)

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

Önképzőkori tudósítások. A *temesvári m. kir. áll. főreáliskola* „Petőfi-önképzőkör”-e f. hó 4-én tartotta hetedik rendes gyűlését. Szabadelődást tartott Szánthó K. VIII. o. t. Szavaltak: Grünwald M. VIII. o. t., Graef L. VI. o. t. és Potyó Gy. VIII. o. t. — A *budapesti ev. ref. főgimnázium* „Arany János-kör”-e január hó 10-én tartotta nyolczadik rendes gyűlését. A Gudrun-époszt ismertették Tamedly Mihály és Csia Sándor VIII. o. tanulók. A Mikes-versenyszavaltat győztesei Kövi Árpád VI. és Benke Tibor VII. o. tanulók lettek. A kör elfogadta Ráth Imre V. o. t. költeményét.

szállítására lett berendezve és Anglia és Amerika közt közlekedik. 3000 utasnak van rajta hely és a legénysége 350 főből áll. Menetsebessége azonban nem nagy. E tekintetben a német társaságok messze fölélmülják az angolokat és úgy látszik, még sokáig meg is lesz az a dicsőségük, hogy a világ leggyorsabb hajóján német lobogó leng.

FEJTÖRŐ.

Számítási kérdés:

Valamely geometriai aránylatban a külső és belső tagok összegének különbsége 2; e tagok négyzeteinek összegéből a különbségek 24; ugyanazoknál a negyedik hatványok összegének különbsége 1200; melyik ezen aránylat?

Természetrizai kérdés:

A selyemlepkének melyik rokona tesz a fenyvesekben nagy kárt? Fehér, fekete szalagokkal van díszítve. Milyen hosszú? Mi a latin neve?

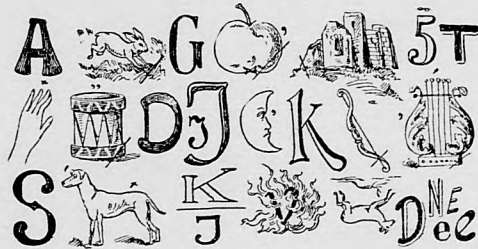
(Argay Zsigmond.)

Történelmi kérdés:

Ki volt az a török szultán, a ki Thrákiát elfoglalta, székvárosává Edirné tette és a kinek uralkodása alatt a magyarok és törökök első ízben mérték össze fegyvereiket?

(Ferenzi László.)

Képrejtvény.

Megfejtési határidő 1903. január 25.

14. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Természetrizai kérdés: Dohány (*Nicotiana Tubacum*). A követ neve Nicot. — Történelmi kérdés: Keresztély, dán herceg. — Algebrai kérdés: 3; 10. — Képrejtvény: Szegény árva vagyok, az Isten is látja.

Helyesen fejtették meg: Mattyasovszky Lajos, Fürtös Lajos és Béla, Schoch József, Friedrich László, Eisler Dezső, Rozgonyi Ottó, H. Nagy Jenő, Lőrincz Ferencz és Dezső, Ordódy László, Jahn Géza, Schaffer Lipót, Serák József, Mayercsák Gyula, Fehér Antal, Fimkó Árpád, Görbe Sámuel, Vas István, Keresztély Ernő, Szemző István, Breslmayer Tibor, Haim Viktor, Lipták Lajos, Dobránszky Ede, ifj. Fleischl Sándor, Ungár Dezső, Kransz Mór, Székács György, Vidor Dezső, Alszeghy Zsolt, Friedmann Ernő, Tarján Pál és Ella, Szumper József.

A kitűzött könyvjutalmat (Költők Lugasa; vászonkötetben) Fehér Antal főgimn. IV. o. t., budapesti előfizetőnk nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

Remény. Sok okos dolgot elmond levelében s kívánjuk, hogy azok állandóan buzdítsák és lelkesítsék. Az ifjú lelkét ne hiú álmok töltsék be, hanem határozott eszmék, biztos cél vezesse. Mi is nagy bajnak tartjuk,

ha az ifjúnak sok fölösleges ideje van. Legújabb jelszavának két első igéjét készségesen aláírjuk, de a harmadikat nem értjük. Nyilván csak sajtóhiba, semmi egyéb. — **Könyvbarát.** Részletes felvilágosítást lapunk kiadóhivatala készségesen ad. A szóban forgó vállalatnak ez a kiadója. — **Két diák levelezése.** Már sokan várják; nemsokára meg fog jelenni. — **Tudományos zsebkönyvtár.** Stampfel Károly pozsonyi kiadónak ezímen megjelenő s a tudomány és művészet minden ágát felkaroló gyűjteményét nyugodt lélekkel ajánlhatjuk. Megbízható szerzők, izléses kiállítás és olcsó ár az erényei. — **X+y.** Téved, mi nem közöltünk tőle semmit. — **Fordítás.** Még gyöngye szárnypróbálgatás. Világért sem vesszük el minden reményét, csupán a nyomdafestéket tartjuk korainak. — **Haza.** Doromb van a kezében, nem lant; a tárgy tisztelretémetlő, de ez még a jó vershez nem elég. — **Önképzőkori tag.** Nem kell elkedvetlenednie az első kudarc miatt; lépjen fel újra, küzdje le azt a lámpalázat s ne higgye, hogy csak ön az egyedüli, a kivel ez megyesik. — **Richter (Léva).** A kör tudósításait azért nem hoztuk, mert nem érkeztek idejekorán. A mostanit sem közöljük, mivel az a múlt év december havának közepéből való. — **P. J.** (Szászváros). Forduljon a Középiskolai Matematikai Lapok szerkesztőségéhez, az szívesen útbaigazítja. — **Ifj. F. S.** (Budapest). Romlott a helyes. — **D. J.** (Déva). Tudósítóinknak semmiféle jutalmat nem adunk. — **Sz. J.** (Szarvas). Közöljük. — **O. J.** (Karczag). Megkaphatja a Franklin-Társulatnál is. — **K. K.** (Budapest). Nyolcz osztály szükséges.

! Megjelent !

Lombfűrészeti és faragászati különlegességekből összeállított nagyszabású album és árjegyzékünk, mely tartalmazza az összes idevágó kellékek és díszvasalás képes gyűjteményét.

Mivel a fentemlített czikk és kellékek ez ideig jórészt Bécsből szereztek be, indíttatva éreztük magunkat egy minden tekintetben modern és terjedelmes album összeállítására, miáltal lehetővé tesszük minden oly czikk előnyös, olcsó és gyors beszerzését, mely eddig csak külföldről jóval nehezebben és nagyobb költséggel történhetett.

Kiss Ernő és Társa, Budapest, VII., Erzsébet-körút 17.

Arjegyzék kívánatra bérmentve.

«Franklin-Társulat» könyvkiadóhivatalában Budapesten IV., Egyetem-utca 4. sz. a. megjelent és kapható:

IFJÚSÁGI OLVASMÁNYOK.

K. Beniczky Irma. Képes családi játékkönyv.

A gyermekkor és ifjúság számára. Második bővített kiadás. Egy színes czimképpel és hetvennél több ábrával és képpel a szövegben. Kötve 4 K.

Gaal Mózes. A kard és lant hőse. Regényes történet a magyar ifjúság számára. Széchy Gyula 34 rajzával. Vászonkötésben 4 K.

Hevesi Lajos. Jeky András bajai fju rendkívüli kalandjai ötödik világrészben. Történelmi kútforrások alapján a serdültebb ifjúság számára. Negyedik javított kiadás, 72 képpel. Diszkötésben 6 K.

Hevesi Lajosnak ez az örökbeesü ifjúsági könyve versenytárs nélkül áll a magyar irodalomban. Bártran Defos Robinsonja mellé állítható, mint magyar Robinson. De élénk eszelekvényének magyar tárgya folytán, minden lapján előfakadó pompás humora által, jóval közelebb férközik a magyar ifjúság lelkéhez, mint a nagy angol költő műve. A könyv megérdemelte azt a gazdag illusztrálást, 72 képpel melylyel a kiadók ezt a negyedik kiadást feldíszítették.

Jakab Ödön. A két impostor. Elbeszélés az ifjúság számára. Neogrady Antal 30 művészi rajzával. Diszkötésben 4 K.

Jakab Ödönnek ez a poétikusan megírt könyve két növendék gyereknek a nyári szünidő alatt történt kalandos bódorgását beszéli el, szép magyarsággal, tanulságosan, egészséges, szelíd humorral, hogy ifjaink örömeiket találhatják az olvasásban. Meg vagyunk győződve, hogy a művészileg illusztrált szép kötet egyik legkeresettebb és legkedveltebb olvasmánya lesz a magyar középiskolai fiúknak.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre... .. 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre... .. 9 kor. 60 fill.	és könyvnyomda.	Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.		

A KEGYELEMKENYÉR. 17

Regény az ifjúság számára. Irta Gaal Mózes.

XVI.

Fütetlen szobában.

A czimszalagírás három hétig tartott. Akkor a kiadóhivatal főnöke jóakarattal így szólott Szalánczy Ádámmhoz:

— Itt van ez a névjegy, Szalánczy úr, menjen el a Molnár-utca 22-ik számú házba, ott lakik Verbéna Károly úr, az én barátom, neki lapja van, ott esetleg alkalmazni fogják önt. Azt tanácsolom, hogy keveset kérjen, azt megkapja.

— Köszönöm, főnök úr, nem fogok sokat kérni.

— Nagyon okosan, barátom. Mikor én ehhez a laphoz jöttem, 25 forintot kaptam. Huszonöt forint! Pénz az? Ma nem, akkor sok volt. Hát csak menjen oda ezzel a névjegygyel. Azt irtam rá, hogy ön nagyon hasznavehető ember.

— Köszönöm.

— Szépen ír, szorgalmas is. Szeretem a szorgalmas embereket s azokat főleg, a kiket nem pártfogók taszigálnak előre az életnek útján. Isten önnel, Szalánczy úr!

Szalánczy Ádám fölkereste Verbéna urat a Molnár-utczában. A ragyás arcú, potrohos kis ember előbb elolvasta a névjegyre irt baráti sorokat, aztán tetőtől-talpig méregette apró, de vizsga szemével Ádámot.

— Az én kedves barátom igen melegen ajánlja önt. Hm! Igen jó barátom s teljesen megbízhatom az ajánlatban. Mondja csak Szalánczy —

— Szalánczy — igazította helyre Ádám.

— Bocsánat... sebtében olvastam... tehát Szalánczy úr, beszéli ön a nyugat-európai nyel-

veket, teszem a németet, francziát, főleg az angolt? Ez utóbbira nagy szükségem van.

— Németül és francziául tudok, angoltól is fordítok —

— Akkor rendben van! Mondhatom, megnyerő a külseje... Teringettét, nagyon megnyerő. És igényei?

— Önre bizom, uram, kevéssel megelégszem — felelte Ádám némi zavarral. Az apró, kövér ember szemei sokáig voltak reá szegezve. Az ő ruhája pedig már egy kissé kopottas volt.

— Mondjuk, hogy meg fogunk egyezni. Nem lesz sok dolog, naponta néhány óra fordítás, aztán korrektúra, mert ezt mi házilag csináljuk; az expedició gyermekjáték, ahhoz is hozzá kell nyúlni. Jó, ha az ember mindenhez ért.

— Szívesen dolgozom — viszonzá Ádám elszántan.

— Nálam megkeres havonta húsz, mondjuk huszonöt forintot. Hány éves, kedves Szalám — Szalánczy úr?

— A húszadikban járok.

— No lám, a hány éves, annyi forint! Hány húsz éves fiatal ember van, a ki még a papája zsebéből húzza a havi fizetését! Bizony szegény az, én mondom. Jöjjön el holnap nyolcz óraker, esetleg valamivel előbb is jöhet. Nagyon szeretem a pontosságot! Szervusz!

Az apró ember megveregette új alkalmazottjának a vállát, bizalmas fensőbbsséggel és jóakarattal.

Lelekére kötötte, hogy pontos legyen s a külső ajtót jól csukja be.

Ennek a virágnevű úrnak egy olyan lapja volt, melyről a világ vajmi keveset tudott. Szakembereknek, építő-vállalkozóknak szólott. Ő maga csinálta az egészet, külföldi folyóiratokból fordít-